

**MINISTERSTVO OBRANY
SEKCE PERSONÁLNÍ**

Č.j. 311-6/2013-7542

V Praze dne 25. října 2013

Výtisk číslo: 2

Počet listů: 7

Přílohy: 2/11

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**ve smyslu ustanovení § 174 odst. 13 písm. a) ve spojení s ustanovením § 172 odst. 5
zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném
vzdělávání (dále jen „školský zákon“), ve znění zákona č. 342/2006 Sb.,
zákona č. 242/2008 Sb. a zákona č. 472/2011 Sb.**

Název školy: Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva
obran (dále jen „škola“).

Sídlo: Jevíčská 7, 571 11 Moravská Třebová.

IČO: 60162694 (Česká republika - Ministerstvo obrany).

Identifikátor: 690000014.

Právní forma: součást organizační složky státu Česká republika – Ministerstvo
obran.

Zastoupená: velitelem školy - plk. gšt. Ing. Zdeňkem Macháčkem.

Zřizovatel: Ministerstvo obrany České republiky (dále jen „ministerstvo“).

Místo inspekční činnosti: Jevíčská 7, 571 11 Moravská Třebová.

Termín inspekční činnosti: .. od 24. do 26. září 2013.

I. Předmět inspekční činnosti

Na základě dohody s hlavním inspektorem ochrany lidských práv zaměstnanci sekce personální ministerstva (dále jen „inspekční tým“) uskutečnili ve škole inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 172 odst. 5 školského zákona ve škole s cílem vyhodnotit ve smyslu ustanovení § 174 odst. 2 písm. b) ve spojení s ustanovením § 172 odst. 5 školského zákona podmínky, průběh a výsledky vzdělávání žáků v oblasti lidských práv.

II. Kritéria

Ministerstvo obrany ve smyslu ustanovení § 174 odst. 7 ve spojení s ustanovením § 172 odst. 5 školského zákona vychází při hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání ze zásad a cílů vzdělávání stanovených školským zákonem.

Základním kritériem předmětné inspekční činnosti tedy byla účinnost podpory rozvoje osobnosti dítěte a žáka a dosahování cílů vzdělávání ze strany škol v oblasti výchovy k lidským právům. Podpurným kritériem pak byla účinná podpora rozvoje gramotnosti dětí a žáků v oblasti výchovy k lidským právům, přičemž indikátory tohoto kritéria je skutečnost, že forma vzdělávání umožňuje zdokonalování procesu vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji, že v průběhu vzdělávání jsou uplatňovány účinné moderní pedagogické metody a přístupy a že aktivity při vzdělávání podporují rozvoj klíčových kompetencí dětí a žáků.

III. Inspekční zjištění

Inspekční činnost byla realizována studiem učební dokumentace k problematice lidských práv, hospitací při výuce v předmětu občanská nauka, pohovory s žáky prvního a třetího ročníku a studiem dokumentace k prevenci sociálně nežádoucích jevů.

(1) Studium učební dokumentace

1.1 Lidská práva v rámci výuky dějepisu a občanské nauky u čtyřletého studia

V rámci výuky dějepisu v 1. ročníku bývají v měsících květen-červen probírány dějiny 19. století. S problematikou boje za lidská a občanská práva nebo jejich porušování se žáci potkávají v tématech věnujících se např. Velké francouzské revoluci, revoluci 1848, občanské válce v USA, politickým směrům 19. stol. (liberalismus, nacionalismus, anarchismus, apod.) Každému z uvedených témat je věnována vždy minimálně jedna vyučovací hodina. Hodinová dotace předmětu je 68 hodin/školní rok. Jako výukový materiál jsou používány tyto učebnice:

- HROCH, M. *Dějiny novověku*. Práce, Praha 1996,
- KVAČEK R. *České dějiny II*. Práce, Praha 2002.

V rámci výuky dějepisu ve 2. ročníku se výuka zaměřuje hlavně na dějiny 20. století. Problematice boje za lidská a občanská práva nebo jejich porušování se tím pádem věnují pedagogové téměř celý školní rok, a to především v tématech 1. a 2. světové válka a jejich dopad na obyvatelstvo, ruská revoluce, stalinismus, nástup fašismu a nacismu, holocaust, komunistická diktatura u nás (hlavně v 50. letech a v období normalizace). Každému z uvedených témat je věnována vždy minimálně jedna vyučovací hodina. Hodinová dotace předmětu je 34 hodin/školní rok, přičemž jako výukový materiál se používají následující učebnice:

- KVAČEK R.: *České dějiny II*. Práce, Praha 2002,

– KUKLÍK, J. *Dějiny 20. století*. Práce, Praha 1995.

Pro výuku dějin 20. století vlastní pedagogové powerpointové prezentace inspirované serverem <http://www.moderni-dejiny.cz> a písemné přípravy.

V občanské nauce ve třetím ročníku se v tematickém celku *Základy sociální psychologie a sociologie* v rámci tématu sociálně nežádoucích jevů objevuje problematika rasismu, xenofobie a antisemitismu. Těmto třem tématům je věnována přibližně jedna vyučovací hodina, která dle tematického plánu připadá na únor. Pedagogové se snaží společně se žáky najít možné příčiny těchto „nemocí“ společnosti a následně hledat možná řešení.

V tematickém celku *Stát a právo* je jedna hodina věnována Listině základních práv a svobod. Žáci jsou během hodiny seznámeni s obsahem tohoto dokumentu a u některých bodů (dle zájmu žáků) se rozvíjí diskuse. Nejčastěji se jedná o otázku trestu smrti, práva na interrupci a práva národnostních menšin. Tato tematika bývá probírána na konci dubna. Otázka lidských práv je potom také nastíněna na konci června v tématu *Mezinárodní bezpečnost* (ve stejném tematickém celku jako téma předešlé). Zde se vyučuje mj. i problematika tzv. mezinárodního terorismu a možných bezpečnostních opatření. Hodinová dotace předmětu je 34 hodin/školní rok, přičemž jako výukový materiál slouží vlastní powerpointové prezentace, písemné přípravy, osobní zkušenosti vyučujících a materiály z <http://www.genderstudies.cz>, z Nesehnutí a organizace Člověk v tísni.(1)

1.2 Lidská práva v rámci výuky dějepisu a občanské nauky u dálkového studia

V rámci dějepisu u dálkového studia se celý školní rok (dle rozpisu soustředění dálkového studia) výuka zaměřuje hlavně na dějiny 20. století. S problematikou boje za lidská a občanská práva nebo jejich porušování se studenti střetávají v tématech věnujících se 1. a 2. světové válce a jejich dopadu na obyvatelstvo, ruské revoluci, stalinismu, nástupu fašismu a nacismu, holocaustu, komunistické diktatury u nás (hlavně v 50. letech a v období normalizace). Hodinová dotace předmětu je 10 hodin/školní rok, přičemž jako výukový materiál se používají tyto učebnice:

- KVAČEK, R. *České dějiny II*. Práce, Praha 2002.
- KUKLÍK, J. *Dějiny 20. století*. Práce, Praha 1995.

V rámci výuky občanské nauky u dálkového studia je druhé pololetí zaměřeno na politické teorie a problémy. Jedna hodina tohoto bloku je věnována současným politickým ideologiím, kam vedle konzervatismu nebo liberalismu a patří i ideologie potlačující lidská práva, jako např. komunismus, fašismus a nacismus. Následně u rozboru demokratického systému je určitý čas věnován i problémům demokracie, a to korupci, politickému radikalismu a extremismu. Tyto hodiny připadají na únor a březen. S problematikou lidských práv se pak studenti střetávají i v poslední hodině zaměřené na globální problémy současného světa, což je dle tematického plánu závěrečná hodina, která připadá na červen. Jako výukový materiál slouží vlastní powerpointové prezentace, písemné přípravy, osobní zkušenosti vyučujících a materiály z <http://www.genderstudies.cz>, z Nesehnutí a organizace Člověk v tísni. (1)

Podklady vycházejí ze Školního vzdělávacího programu školy v oboru 78-42-M/01 Technické lyceum schváleného velitelem školy dne 1. září 2013 a ze Školního vzdělávacího programu v oboru 26-41-M/01 Elektrotechnika schváleného velitelem školy dne 1. září 2011.

(2) Hospitace v hodinách

Inspekční tým uskutečnil dne 24. září 2013 hospitaci v hodině občanské nauky ve třídě C4B oboru vzdělání 78-42-M/01 Technické lyceum, kterou vedla Mgr. Jana Šandová. Téma hodiny bylo – T1/4 Opakování – extremismus:

září 2013

Typ		Měsíc a rok			
Druh	Číslo	Předmět	Podpis učitele	Podpis spolupracovníka	
Předmět	1	21	21	Téma: Úvodní prezentace	
	2	22	22	Téma: Úvodní prezentace	
	3	23	23	Téma: Úvodní prezentace	
	4	24	24	Téma: Úvodní prezentace	
	5	25	25	Téma: Úvodní prezentace	
	6	26	26	Téma: Úvodní prezentace	
	7	27	27	Téma: Úvodní prezentace	
	8	28	28	Téma: Úvodní prezentace	
	9	29	29	Téma: Úvodní prezentace	
	10	30	30	Téma: Úvodní prezentace	
Účast	1	31	31	Téma: Úvodní prezentace	
	2	1	1	Téma: Úvodní prezentace	
	3	2	2	Téma: Úvodní prezentace	
	4	3	3	Téma: Úvodní prezentace	
	5	4	4	Téma: Úvodní prezentace	
	6	5	5	Téma: Úvodní prezentace	
	7	6	6	Téma: Úvodní prezentace	
	8	7	7	Téma: Úvodní prezentace	

Hodina byla vedena pomocí interaktivní powerpointové prezentace k problematice extremismu; žáci v průběhu hodiny pracovali s pracovním listem (příloha 1).

Uvedená prezentace je výsledkem projektu Virtuální studovna, registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0525, datum zahájení projektu: 1. 7. 2012. Výsledkem projektu je zavedení nové oblasti podpory s názvem *Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách*, jejímž smyslem je podpořit rozvoj oblastí, které se dlouhodobě ukazují jako problematické. Podporou osmi vytipovaných témat a koncentrací finančních prostředků na ně by mělo dojít ke zlepšení situace mj. v odborných kompetencích a mentoringu. Zlepšení výuky v těchto oblastech má být dosaženo metodickým vzděláváním pedagogických pracovníků, **tvorbou a následným používáním nových metodických pomůcek a učebních materiálů.**(2)

Uvedená prezentace je tzv. **digitálním učebním materiálem** (dále jen „DUM“).

DUM je zpracován přehledně, srozumitelně, v souvislostech a je interaktivní. Součástí DUM je i pracovní list, který je přílohou 1 této zprávy.

Obsahem výuky byla následující subtémata:

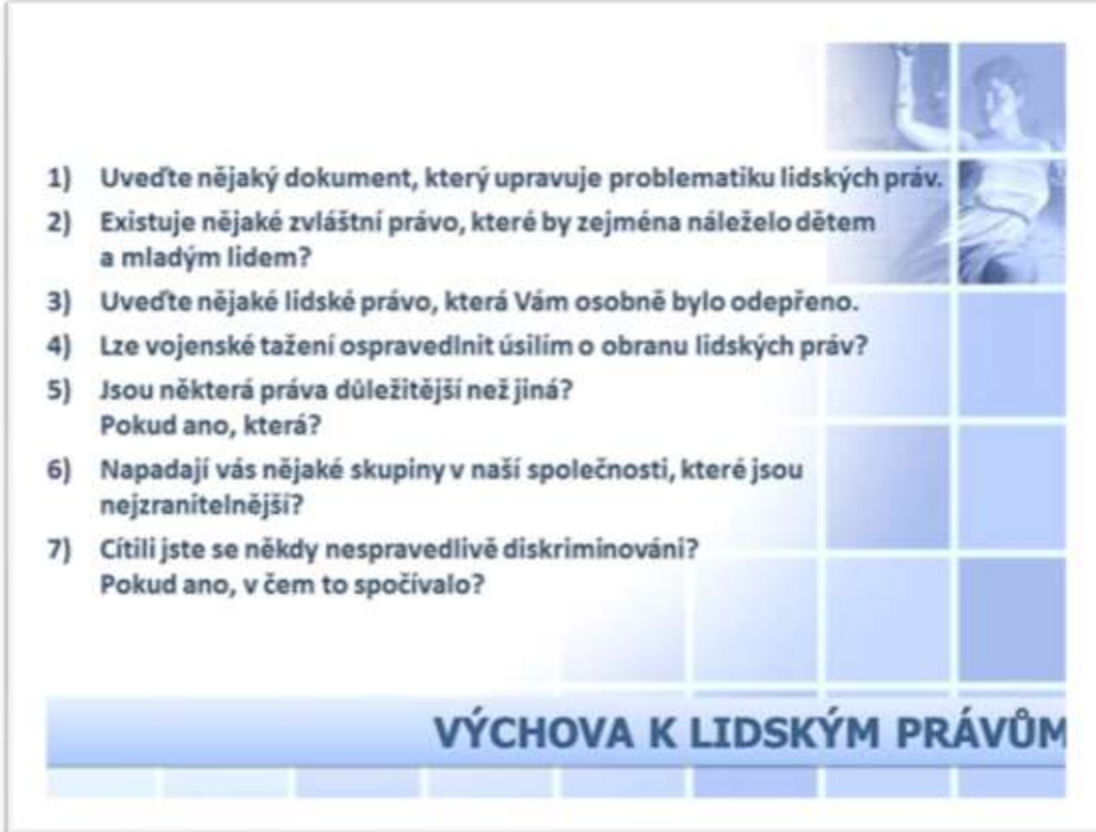
- definice extremismu,
- rozdělení extremismu,
- náboženský extremismus (islámský, křesťanský, židovský),
- politický extremismus (levicový, pravicový, ekologický).

Pedagožka vedla hodinu fundovaně a adekvátně znalostem žáků třetího ročníku; žáci při hodině reagovali aktivně s obecnou znalostí předmětné věci.

Fotografie z výuky jsou uvedeny v příloze 2 této zprávy.

(3) Pohovory s žáky

Inspekční tým dne 25. září 2013 uskutečnil besedu s deseti žáky prvního a deseti žáky třetího ročníku. Na úvod jim položili následující písemné otázky:

1) Uveďte nějaký dokument, který upravuje problematiku lidských práv.
2) Existuje nějaké zvláštní právo, které by zejména náleželo dětem a mladým lidem?
3) Uveďte nějaké lidské právo, která Vám osobně bylo odepřeno.
4) Lze vojenské tažení ospravedlnit úsilím o obranu lidských práv?
5) Jsou některá práva důležitější než jiná?
Pokud ano, která?
6) Napadají vás nějaké skupiny v naší společnosti, které jsou nejzranitelnější?
7) Cítíte se někdy nespravedlivě diskriminováni?
Pokud ano, v čem to spočívalo?

VÝCHOVA K LIDSKÝM PRÁVŮM

Vyhodnocení písemných otázek (3):

Na první, znalostní otázku týkající se dokumentu k lidským právům z prvního ročníku odpověděl správně pouze jeden žák, ze třetího ročníku sedm žáků.

Na druhou, znalostní otázku, zda existuje nějaké zvláštní právo, které by náleželo zejména dětem, odpovědělo kladně osm žáků prvního ročníků, pouze jeden však uvedl *in concreto*. Ze třetího ročníku odpovědělo taktéž osm žáků kladně, ale pouze jeden žák uvedl konkrétní právo, a to právo na vzdělání.

Na třetí, zkušenostní otázku odpovědělo deset žáků prvního ročníku, že se s odepřením práva nesetkalo. Ve třetím ročníku se dva žáci vyjádřili, že jim bylo odepřeno právo mít vlastní názor.

Na čtvrtou, postojovou otázku odpověděli čtyři žáci prvního ročníku, že vojenské tažení nelze ospravedlnit úsilím o obranu lidských práv, zatímco většina žáků třetího ročníku se přiklání k názoru, že ano.

Na pátou, postojovou otázku tři žáci prvního ročníku odpověděli, že primárně právo na život, resp. právo na zdraví jsou důležitější než práva či svobody ostatní. Osm žáků třetího ročníku se domnívá, že některá práva jsou důležitější, a to zejména právo na život.

Na šestou, postojovou otázku odpovědělo devět žáků prvního ročníku kladně, přičemž se ponejvíce zmiňovali o dětech, starších lidech a zdravotně postižených. Taktéž osm žáků třetího ročníku uvedlo pozitivní odpověď, přičemž kromě výše uvedených sociálních skupin uvedli i přistěhovalce či homosexuály. V jednom případě uvedl žák, že nejzranitelnější skupinou ve společnosti jsou Češi.

Na poslední, zkušenostní otázku odpověděli dva žáci prvního ročníku kladně (právo na svobodu projevu a právo obhájit svůj názor). Na totéž odpověděli kladně tři žáci třetího ročníku, ale bez konkrétního upřesnění.

Z uvedených odpovědí vyplynulo, že znalostně na tom byli lépe žáci třetího ročníku, což se ovšem při ústních pohovorech nepotvrdilo.

V jednom případě se žák třetího ročníku vyjadřoval xenofobně, a to nejen v tom, že utlačování ve společnosti jsou Češi, ale i to, že on sám se cítí být diskriminován Romy. To se potvrdilo i při následné besedě.

Stěžejním problémem při besedě byla skutečnost, že ani jeden z žáků prvního, ale i třetího ročníku nebyl s to obhájit svůj postoj či názor v oblasti lidských práv. Pouze v jednom případě se o to pokusil žák třetího ročníku, ale nebyl s to svou obhajobu dokončit.

(4) Dokumentace k prevenci sociálně nežádoucích jevů

Inspekční tým obdržel i podklady k prevenci sociálně nežádoucích jevů ve škole. Z vyhodnocení prevence sociálně nežádoucích jevů za rok 2012 vyplynulo, že primární prevence ve škole byla zaměřena na rasismus, xenofobii a na závislost na politickém a náboženském extremismu. Mimo jiné byla zajištěna pro žáky přednáška na téma *prevence rizikového chování* a dvoudenní zaměstnání v oblasti *pedagogiky zážitku – stmelování kolektivu*. Dále byly zajištěny dvě přednášky na téma *kyberšikany a domácího násilí* a exkurze do věznice Mírov.(4)

V souladu s ustanovením čl. 11 RMO č. 53/2010 Věstníku *Prevence sociálně nežádoucích jevů* byla ve škole ustanovena desetičlenná komise prevence sociálně nežádoucích jevů, čtyřčlenná komise pro kontrolu dodržování prevence sociálně nežádoucích jevů podle ustanovení čl. 27 RMO výše uvedeného rozkazu. V souladu s Metodickým pokynem k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č.j. 21291/2010 a v souladu s ustanoveními vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb. (4)

Na školní rok 2013/2014 je plánována přednáška k problematice finanční gramotnosti (březen 2014) a přednáška *Co je prevence sociálně nežádoucích jevů a její význam u dospívající mládeže*. (4)

IV. Závěry

- (1) Škola uskutečňuje vzdělávání v lidskoprávní oblasti podle školních vzdělávacích programů, které jsou v souladu s požadavky školského zákona.**
- (2) Klima školy vytváří vhodné podmínky pro rozvoj osobností žáků, kteří jsou vedeni ke kompetencím v lidskoprávní oblasti.**
- (3) Škola využívá při vzdělávání v lidskoprávní oblasti moderní a atraktivní metody vzdělávání vycházející z projektu *Virtuální studovna* kofinancovaného z prostředků operačního programu *Vzdělávání pro konkurenceschopnost*.**
- (4) Škola je s to vhodně propojovat témata výuky více předmětů při vzdělávání v lidskoprávní oblasti.**
- (5) Škola plánuje a realizuje aktivity prevence sociálně nežádoucích jevů, do které jsou implementovány i fenomény lidskoprávní oblasti.**

V. Doporučení

Inspekční tým doporučuje škole využívat jak ve výuce, tak i mimo výuku při realizaci prevence sociálně nežádoucích jevů *Manuál pro výchovu mládeže k lidským právům*. (5)

VI. Přehled odkazů na dokumenty uvedené v inspekční zprávě

- (1) Dokument *Problematika lidských práv v rámci výuky na Vojenské střední škole Ministerstva obrany v Moravské Třebové* zpracovaná zástupcem náčelníka oddělení vzdělávání Mgr. Josefem Kučerou v květnu 2013. Uloženo pod č.j. 311-3/2013-7542.
- (2) VSŠ a VOŠ MO. *Škola a EU*. [online]. c2012, [cit. 2013-10-25]. Dostupné z <<http://www.vsmt.cz/files/verejnost/eu-fondy.aspx>>.
- (3) Odpovědi žáků prvního a třetího ročníku na písemné otázky k lidskoprávní problematice. Uloženo pod č.j. 311-4/2013-7542.
- (4) Dokumentace k prevenci sociálně nežádoucích jevů u Vojenské střední školy a Vyšší odborné školy Ministerstva obrany ve školním roce 2012/2013 a 2013/2014 zpracovaná mjr. Ing. Karlem Kyselkou. Uloženo pod č.j. 311-5/2013-7542.
- (5) BRANDER Patricia a kol. *KOMPAS. Manuál pro výchovu mládeže k lidským právům*. První vydání. Praha: nakladatelství Argo, 2006. ISBN 80-7203-827.

VII. Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může velitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí.

Případné připomínky zašlete na adresu Ministerstvo obrany, odbor personální politiky a vzdělávání, náměstí Svobody 471, 160 01 Praha 6

Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole, jichž se týká, a v Ministerstvu obrany.

VIII. Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Praze dne 25. října 2013

Mgr. Vladimír Tetur

školní inspektor ve smyslu § 174 odst. 9
spojení s § 172 odst. 5 školského zákona

Mgr. Lenka Šubrtová

přizvaná osoba pro oblast výchovy k lidským
právům ve smyslu § 174 odst. 11 ve spojení
s § 172 odst. 5 školského zákona

BEZ PŘÍPOMÍNEK
3.11.13 jlk. AS

Příloha 1

**Pracovní list k tématu T1/4 Extremismus
v rámci výuky občanské nauky ze dne 24. října 2013**

Extremismus

Definice:

-
-
- Projevuje se: -
- *
- *

Rozdělení:

I.

- a)
- -
- (právo) -
- Není k
- (.....)

- b)
- -
-
- Není k
- postoj k:
- Co je to za lezení?
- *
- *
- *

- c)
- - Přesvědčení o
- Není k
- (.....)

II.

a)

- Cílem:
- Omezení
- Odpor k
- Nenávisť k
- Kritika
-
- Změnu hodlají prosadit zásadně

Co je to za hnutí?

Co je to za hnutí?

b)

-
-
-
- (proti))
- Kritika

Co je to za hnutí?

c)

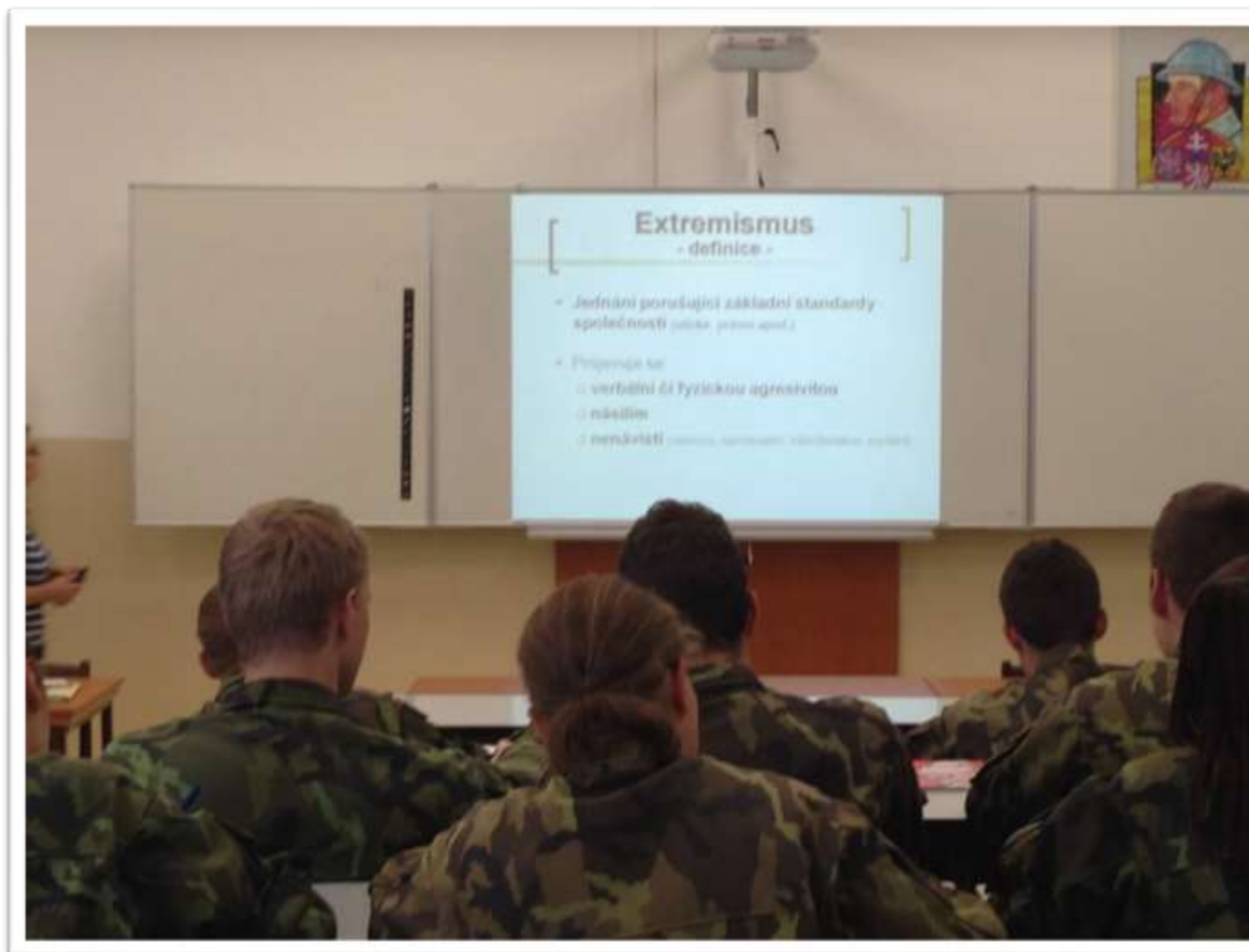
Co je to za hnutí?

-
-

Příloha 2
Přehled fotografických snímků z výuky občanské nauky ze dne 24. října 2013

Obrázek 1 Extremismus

Obrázek 2 Definice extremismu

Obrázek 3 Rozdělení extremismu

Obrázek 4 Islámský extremismus

Obrázek 5 Křesťanský extremismus

Obrázek 6 Židovský extremismus

Obrázek 7 Levicový extremismus

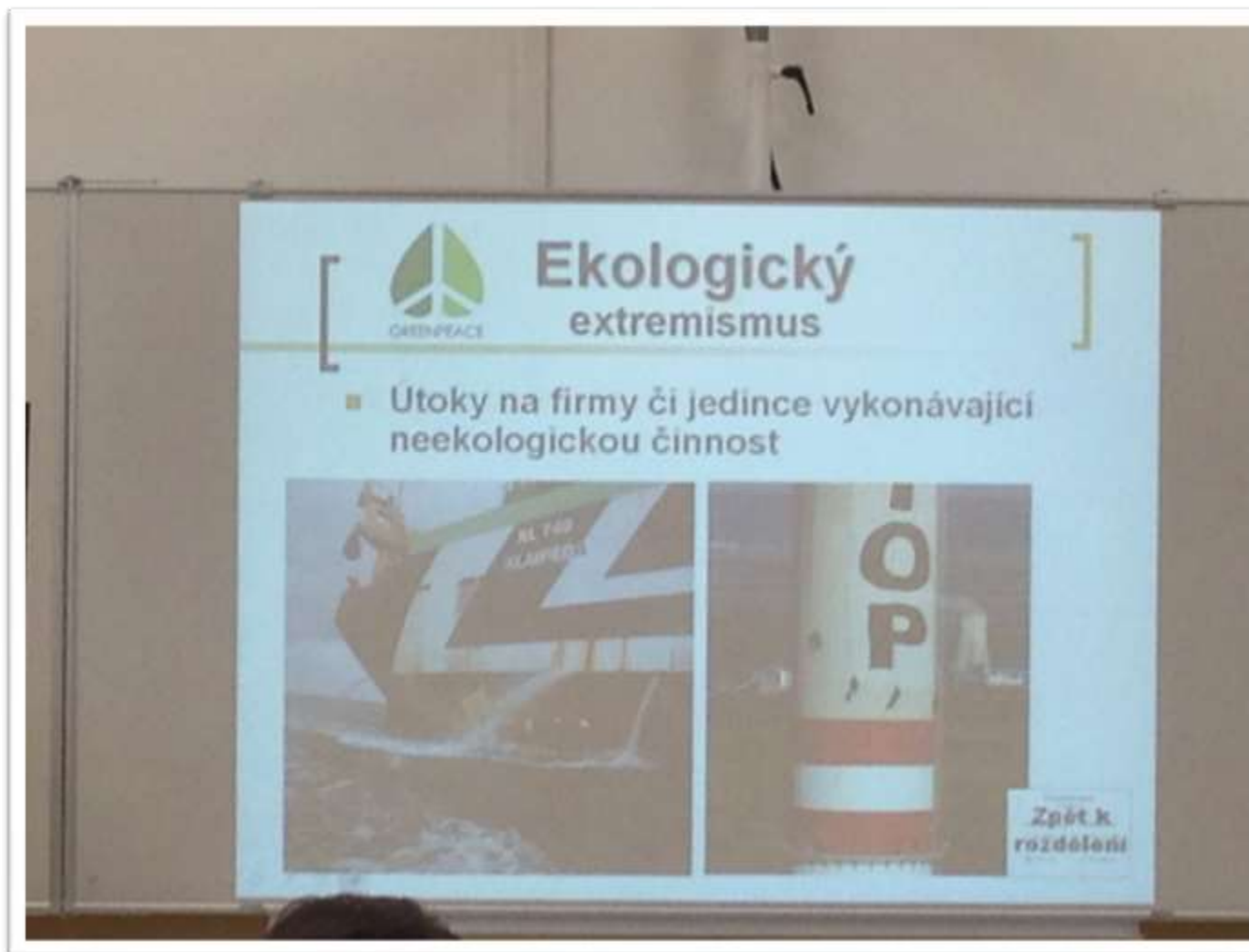
[**Pravicový extremismus**]

- Nacionalismus
- Rasismus
- Násilí
- Xenofobie (x imigrantům, Židům, hippies...)
- Kritika liberalismu a humanismu
- *Neonacisté*

Zpět k rozdělení

Obrázek 8 Pravicový extremismus

Obrázek 9 Ekologický extremismus